

N°. 4_x

CRONICA CRAIOVEI.

1 OCTOMBRIE 1878.

Concordia res parvæ crescunt,
discordia maximæ dilabuntur.

~~~~~  
**PREȚIUL 10 BANI.**  
~~~~~

CRAIOVA.

~~~~~
TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ SAMITCA.

1878.

No. 4.

CRONICA CRAIOVEI.

I Octombrie 1878.

Orășianii ai Craiovei!

Simțim de a noastră datorie de a vă atrage atențiunea în privința nouilor alegeri la Consiliul Comunal.

După art. 31 din legea de mai sus, Colegiile electorale se convocă în toate Comunele urbane și rurale din patru în patru ani, făcându-se convocarea pentru cea din tîiă Duminecă a lunei lui Noembrie adevă în ziua de cincî.

Nu e credem necî un cetățian care se nu se interesează de nouile alegeri, căci de aci putem țice că depinde seă sunt legate aprăpe măi toate interesele noastre. Fiă-care orășian cu dreptul sacru de alegătoriă va veni a-și îndeplini această frumoasă și nobile sarcină. Se vor întruni, vor delibera și vor alege persoane oneste, active, inteligente, cu greutate și bună reputațiune — în cât se inspire încrederea întregi societăți.

Noi nu găsim de cuviință a recomanda pe nimeni, căci cetățianii noștri Craioveni sunt destul de inteligenți ne îndoindu-ne de loc că vor alege persoane în condițiunile de mai sus.

Dacă vom sta indiferenți sêu vom lăsa să se strecore persoane incapabile și infecte la Comuă, atunci tótă responsabilitatea cade numai asupra noastră a tuturilor. Indiferința în asemenea cestiuni e ca și o crimă.

Tot cetățianul trebuie să se gândească că nu e nici un oraș mai pre jos ca Craiova. Numai aici, trecătorul se nomolesce și-și încarcă plămâni de praf. Craiova din punctul de vedere al pavagiului și al necurătenii pune în mirare pe orî-ce muritoriu. Să ne deșteptăm déră odată din acéstă letargiă, se ne unim, se lucrăm, se deliberăm și se alegem un Consiliu Comunal care se ne înțelégă, se ne vedă nevoile, pasurile și se scăpăm o dată pentru tot-de-una din starea de miseriă și de barbariă în care ne aflăm.

În numărul nostru viitor vom tracta mai pe larg acéstă cestiune — fiind în destul pentru astăzi ceea ce am șis până aci.

* * *

Luni la 9 Octombrie e chemat înaintea Curți apelative secțiunea II. din Craiova, tinerul I. Pazu, spre a fi judecat de acéstă instanță, că

în calitate de Jude instructor a comis abus de putere și a insultat pe d-nu Tache N. Isvoranu.

Mărturisim că ni se sfâșie anima de durere când vedem că un tiner atât de inteligent și instruit în debutul carierii selle trădus înaintea Curții după o simplă reclamațiune.

Două pedepse asupra capului său:

Avertismentul și suspendarea cât va dura procesul. Mai vine alta gravă, darea în iudecată și așteptarea cu impaciență a veridictului Membrilor Curții.

Ne oprim aci.

Nu șicem nimic asupra procesului, asupra martorilor — asupra cercetării făcute — în fine asupra întregii fase prin care a trecut toate acestea — căci nu voim să prejudecăm nimic.

Orî cine însă e împăcat în consciință și mai cu sémă d. Pazu, căci e judecat de Curtea Craiovei.

Acéstă instanță a fost și este la înălțimea ei. Membrii ce compun acéstă Curte a înlăturat tot deauna passiuuea — resbunarea — având în vederea numai *Justiția*.

Terminând rugăm pe d-nu Președinte Al. Aman care 'l sciim de ce reputațiune se bucură, a face că prin ochiul său vigilant să se îndeplinescă procedura — ca procesul să fie în stare de a fi judecat — lămurinduse cât mai curând posițiunea neplăcută a d-lui Pazu.

Ne informăm că d-nu Primar la întâiu s'eu în primele zile ale luni lui Octombrie, va publica un raport detaliat despre starea s'aă administrațiunea comunei în timpul anului 1877. Din acest raport, orî-cine va putea vede dacă Consiliul a administrat bine s'aă rău, va pune în cunoștiință pe toți de a apreția și cumpăni trebuințele orașului și măsurile ce trebuesc luate pentru remediarea celui mai mic rău, în fine va servi de oglindă întregului oraș.

Felicităm pe actualul Primar de acésta fericită idee.

* * *

Justiția.

Secțiunea I-iu a Trib. Doljiu este chemată a judeca în ziua de... Octombrie, procesul de fals în scriptură privată și de care cu bună știință să servesc D-ni Niță și Gheorghe Stoenesti, fapt pentru care ei și sunt preveniți.

Diferitele fase prin care au trecut Instrucțiunea acestui proces și interesul ce el presintă, atât din punctul de vedere material cât și al dreptului, ne autorisă a dice câte-va cuvinte.

Să știe că acești D-ni Stoenesti în unire cu fratele lor mai mare anume Dimitrie Stoenescu (diși Globoiu), în anul 1870 August 10, con-

stitue D-lui Petre N. Cotady hypotecă în primul rang prăvăliile ce aveau în acest oraș, pentru asigurarea sumi de galbeni 5000, cu cât declară în act că s'aun împrumutat dela dînsu.

Că la 12 ale acelia-și lună, D-na Anastasia Stoenescu muma fraților Stoeneschi, hypotechează tot către D-nu Cotady casele sale dotale împreună cu pórta ce servă de comunicație, atât la aceste cât și la prăvăliile fraților Stoeneschi, și fără care pórta valórea acestor prăvălii rămănea ne însemnată, stipulează în acel act, că: dacă Cotadi nu se va despăgubi de întreaga creanță din fondul prăvăliilor fiilor săi, creditoru se va despăgubi din fondul caselor sale.

Că în virtutea acestor acte, creditoru Cotady aú cerut încă din anul 1872 urmărirea și vîndarea prăvăliilor fraților Stoeneschi de către care la termen nu i se plătise suma împrumutată.

Că în cursul urmăririi, Stoeneschi plătind lui Cotady o sumă de 1000 galbeni din capital și dobânda încă pe un an înainte, acesta a consimțit ale mai acorda încă un termen de un an pentru plata restului de 4000 galbeni din capitalu datorit.

Că nici după expirarea acestui termen frați Stoeneschi ne plătind suma datorată lui Cotady, acesta a reînceput din nou urmărirea și după o amănare de 5 ani, în care Stoeneschi n'aú lă-

sat să treacă nici un mijloc de a împiedeca această vîndare, fără însă a se gîndi ver o dată a contesta creanța lui Cotady, tocmai în anul 1876, când epuișase toate mijlocele de a mai putea șicana pe Cotady și când în fine acesta ajunsese în poziție de a rambursa capitalul împrumutat, cei dintîi doi frați Stoeneschi scot un act cu data 10 August ca din partea D-lui Cotady, prin care acesta declară că hypoteca ce i s'a dat este iconomică, pentru că nu au dat fraților Stoeneschi suma de 5000 galbeni cuprinsă în actu de hypotecă, ci numai 525 Napoleonii ce 'i datora mai din nainte frați Stoeneschi, pe când cel de al treilea frate anume Dimitrache Stoenescu codebitoru lui Cotady, nu face nici un usă de acest act și în virtutea lui ceru desființarea hypoteci.

La prima vedere a acestui act, Cotady 'l declară de fals, acușând pe Niță și Gheorghe frați Stoeneschi ca complici la falsificarea lui și că cu bună știință să servă de dînsul.

Judele Instructore de pe lângă Trib. căruia iau fost deferită Instruirea acestui proces de fals criminal, întemeindu-se mai mult pe raportu expertilor numiți pentru verificarea și comparațiunea scripturii și sub-semnaturii d-lui Cotady cu aceia din actul contestat, declară prin ordonanța s'a, că în adevăr actu declarat în fals

este propriu al d-lui Cotady, declarațiune care trage cu sine anularea ipoteci.

Contra acestei ordonanțe d-nu Cotady făcând opoziție la Camera de punere sub acusație și de către această cameră făcându-se o nouă instrucție, din deposiția mai multor martori, din mărturisirile scrise ale preveniților asupra unor fapte în strânsă legătură cu hypoteca, din deosebirea culori cerneli usitată prin autoritățile publice unde să pretinde că s'aũ scris actu falsificat și aceia cu care este scris actu, în fine din alte acte și o serie de fapte bine stabilite fără a se mai raporta la opinia experților verificatori, 'și formédă convicțiunea despre esistența falsiului și trimite pe numiți Stoenestî în'aintea Trib. corecțional spre a fi judecați asupra faptului că având cunoștință despre falsificarea actului, cu bună știință să servă de dânsul.

Decisiunea Cameri de acusație ast-fel motivată, ne pare justă, căci, falsul putându-se proba prin titluri, prin martori, prin mărturia prevenitului, prin raționamânt s'aũ presumțiuni și prin tot felul de asemenea probe, urmédă de aci că opiniunea experților nu este decisivă de și este bine ca judecătorul să useze și de acest mijloc de probațiune, judecătoru nu să légă în nimic de opinia experților, când el prin cele-l'alte mijlôce probatorii să convinge de contrariu.

Camera de acusație lepădând opinia experților, ausat de dreptul său de apreciere și a suplinit proba falșului prin alte mijlôce mult mai positive și mai puternice precum de exemplu proba prin titluri, prin mărturie și prin raționamânt.

În adevăr, Cotady producând la instrucțiunea Camerei de acusație autorisația ce isa dat de frați Stoenesți la 16 August 1870, adecă șese dîle după constituirea hypotecii, de a plăti în comptu sumi pentru care isa dat acea hypotecă lei noi 29080 d-lui Mallen sumă ce să datoră de dînși în virtutea unor polițe protestate, autorisație care nu s'a contestat de dînși și aducând declarațiunea d-lui Poumay, gerantul de afaceri al D-lui Mallen, susținută de jurământul și de registrele sale comerciale, că au primit dela Cotady pentru descărcarea fraților Stoenesți suma de lei noi 30600, în care s'a contat procentele dela scadența polițelor și cheltuelile de protest, de altă parte Stoenesți mărturisind în cursul Instrucțiunii că Cotady au mai plătit o altă poliță a lor de 200 galbeni către D-nu Ghiță Stirbu, ceea ce s'a confirmat de acesta prin prestarea jurământului, la care sume adăogându-se Napoleonî 525 ce datorau Stoenesți către Cotady înainte de constituirea hypotecii și dobânda de 18 la sută pentru doi ani

înainte, după cum convenise prin actu de împrumut, toate aceste sume reprezintă cifra de 5000 galbeni cuprinsă în actu de hypotecă și prin urmare probându-se că Cotady a plătit suma împrumutată, și-a autorizație constituie un titlu care pune în evidență falsitatea contra înscrisului de care să servească Stoenesti, căci nu mai poate fi vorba de o hypotecă iconomică, când creditorul probează plata sumei cuprinsă în actu de hypotecă.

Ceva mai mult s'a mai produs de Cotady cu ajutorul D-lui Vasile Vlădăianu, un contract cu data 1875 subscris de Dumitrache și Niță frați Stoenesti, prin care, Cel din tîiu asociază ca tovaros pe cel de al doilea la exploatarea moșii Cerătu ce o ținea în arendă dela D-nu Vlădăianu și prin acest contract între altele acești debitori ai lui Cotady regulă modul cum trebuie să plătească restul de 4000 galbeni ce i mai datora în virtutea hypoteci din 10 August 1870, cu alte cuvinte ei mărturisesc prin acest contract că datoră această sumă lui Cotady în virtutea hypoci ce ține dela dîși și în fața unei asemenea mărturisiri, mai poate fi oare ver un dubiu ca actu de care ei să servească spre a stabili că aceea hypotecă este iconomică, de oarece nu li s'a plătit suma împrumutată nu este fals?

Adăogând la aceste considerațiuni și împrejurarea că Cotady fiind indus în eróre de Stoenesti asupra situațiunii prăvăliilor ce 'i hypoteca, făcându-l să credă că pórta de comunicație la acele prăvălii este proprietatea lor, pe când în realitate nu ei erea proprietari aceliș porți, ci muma lor, aũ fost pus în pozițiune de a nu realiza acel împrumut înainte de a hypoteca și mama fraților Stoenesti casa sa dotală cu aceea pórta de comunicație și probă despre aceasta este actul de hypătecă din 21 August 1870 asupra acestor imobile ale mumi Stoenestilor, adăogând în fine, că în timp de cincî ani de când Cotady să afla continu în urmărirea imobililor hypotecăte, frați Stoenesti nici odată nu s'a gândit a pronunța măcar cuvintul că hypoteca este iconomicósă, ci din contră prin oposițiunile și acțiunile ce făceau în numele femeilor lor contra lui Cotady, spre a dobândi ele un drept de privelegiũ asupra prețului acelor prăvălii, punea în evidență hypoteca lui Cotady, căci este absurd a se susține că ei având actu atacat în falșiũ, trebuia să recurga la mijlóce indirecte, spre a împuțina garanția lui Cotady și să nu facă dela început usũ de acest act, care îi conducea de sigur la anularea hypotecii. Tóte aceste probe raționale, tóte aceste fapte concordante nu ne conduc óre cu sigu-

ranță la adevăr și nu pune în evidență falsitatea actului de care să servă Stoenеști?

Iată pentru ce dar găsim ca decisiunea Cameri de acusație este fondată în drept și din acest punct de vedere credem noi, că nici nu erea necesariu de o noă verificare a scripturi prin ajutoru esperților, dispoziții la care a recurs Trib după cea dintеiу înfățișare ce a luat procesu înaintea sa.

Că actul de care să servă Stoenеști este fals, numai încape îndoială, dar în același timp nu putem tăgădui nici meritul falsificatorului din punctul de vedere al perfecțiunii cu care a imitat scriptura și semnătura lui Cotady, cu toate acestea un studiu serios din partea esperților și o credință stoică că orі care ar fi efectul ce ar produce opiniunea lor, și-aу îndeplinit datoria în conștiință, va duce neapărat la descoperirea adevărului.

Suntem sigur că de astă-dată nu se va produce ca acte de comparațiune, de cât din acelea petrecute la epoca când să pretinde că s'aу scris actu falsificat, căci ar fi o mare eróre ca acéstă verificare să se fundeде pe scripturi posterioare, de ore ce să știe că vârstea aduce slăbiciune, așa în cât este evident că un om de 60 anі cum este D-nu Cotady, nu póte avea la scris siguranța ce ar fi avuto la 40 sau 50 anі;

Ceea-ce este în destul a schimba caracteru literilor și pôte chiar accentuarea saū punctuația orī ortografia.

Insemnătatea procesului neadeterminat, a esamina actul atacat în fals și câte-va din acelea care aū servit de comparațiune și credem a aduce o mare lumină atrăgând atențiunea celor competenți, asupra unor puncte însemnate ce am semnalat cu ocazia acestuī examen,

Așa de esemplu în cât privește verificarea de scripturī trebue a se observa cu mare atențiune.

a) Siguranța și precauțiunea cu care s'aū scris actul falsificat.

b) Apăsarea asupra fie-cării litere, acolo unde ea scrisă în libertate și fără precauțiune, nu pôte produce acelea-și caractere.

c) Că Cotady în toate semnăturile sale formă litera „N“ din două trăsuri bine distincte, pe când în actul contestat acastă literă este formată din o singură trăsură.

d) Singurul act care ar putea servi după litera legi pentru verificarea scripturi și semnături și care corespunde epoci când s'aū scris actul contestat, este acela de andipricon autentificat de Trib în 1870; în semnătura din acest act și aceea diu registrele Trib. este ceva caracteristic, să pôte observa că la pronumele

Cotady să întrebuițească doi „tt“ pe când în semnătura din actu contestat nu să vede decât un singur „t“.

e) În fine : trebuie a se distinge greutatea , nesiguranța cu care este făcută parafa din actul contestat și diferența trăsurilor și a punctuațiuni ce în tot-deauna să întrebuițească de Cotady la terminarea semnături și începutul parafi.

În alte numere vom publica interogatoriu prevenitului Niță G. Stosnescu care presintă interesu din punctul de vedere al sistemului de apărare adoptat de dînsu.

* * *

Atragem atențiunea D-lui Primar și a D-lui Prefect asupra biuroului servitorilor din acest oraș.

E imposibil ca cine-va la trebuința să se adreseze la acest biuroū și se fie satisfăcut. Întreg orașiul suferă din cauza lipsei de slugi și n'are la cine se alerge. Șeful acestui biuroū cu toți funcționarii și aproșii seî se ocup numai de a libera condicuiți când cine-va are noroc a găsi un servitor. Acastă stare deplorabile nu mai este de suferit. Trăim în acest oraș; o asemenea indiferință și nepăsare pentru cetățeni nu am mai vădut. Faceți se înceteze această miserie, a legi o persoană care ese scie a dirija acest biroū și a satisface pe cetățeni.

